

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 29/11/2023.

TỊNH KHÔNG PHÁP SƯ GIA NGÔN LỤC

Phần 3

Chương 10

NÓI RÕ VỀ LUÂN THƯỜNG ĐẠI GIÁO

BÀI 2

Làm người không nằm ngoài năm mối quan hệ luân thường. Thông qua học tập mà con người xử lý tốt các mối quan hệ này. Việc học tập phải bắt đầu từ khi còn nhỏ, thậm chí từ lúc trong thai mẹ.

Hòa Thượng nói: *“Người xưa đem nhân luân phân làm năm loại. Phạm vi nhỏ nhất chính là vợ chồng ở chung một gian phòng. Ngoài phòng là nhà, có cha con, anh em. Ngoài nhà là xã hội, có bạn bè, có cấp trên cấp dưới.”*

“Trong đó, mỗi quan hệ có huyết thống gọi là thiên luân và mỗi quan hệ đạo nghĩa gọi là nhân luân. Cha con có tình thân là quan hệ huyết thống - quan hệ thiên luân. Bạn bè có tín, quân thân có nghĩa. Đây là đạo nghĩa được xây dựng trên mỗi quan hệ nhân luân,” Hòa Thượng chỉ dạy.

Ngài nói *“Mục đích giáo học thời xưa có ba điều. Thứ nhất là dạy chúng ta tường tận mối quan hệ giữa người và người tức là dạy cách làm người, cách đối nhân xử thế. Đây là giáo dục luân lý.”*

Việc *“Giáo dục của người xưa bắt đầu từ rất nhỏ”*, Hòa Thượng nói. Giai đoạn vàng chính là Thai giáo. Trong quá trình hình thành, thai nhi đều có thể tiếp nhận được giáo dục.

Có câu chuyện rằng một đứa trẻ độ tuổi mầm non, 2-3 tuổi đã biết nói lời yêu đương. Sau khi tìm hiểu thì hóa ra là lúc thời kỳ mang thai, mẹ của bé thích xem phim tình cảm Hàn Quốc khiến bé học yêu đương từ trong bụng mẹ.

Mẹ của Thầy Chung Mao Sâm khi mang thai liền về bên nhà ngoại. Từ nhỏ, Thầy được dạy cẩn thận. Bà từng nói: *“Ta không thể là tiến sỹ nhưng mà là mẹ của tiến sỹ”*. Bà cũng có thể chưa là Thánh nhân nhưng sẽ là mẹ của Thánh nhân.

Giáo dục thai giáo được Cổ Thánh Tiên Hiền dạy từ lâu chứ không phải là phát minh mới. Trong cuốn *Đông Môn Dưỡng Chánh*, người xưa dạy: *“Ấu niên dưỡng tánh, Đông niên dưỡng chánh, Thiếu niên dưỡng chí, Thành niên dưỡng đức”*.

Từ 0-3 tuổi là dưỡng tánh; từ 4-13 tuổi là dưỡng chánh; từ 13-30 tuổi là dưỡng chí và sau 30 tuổi thì dưỡng đức. Người được tiếp nhận giáo dục như vậy chắc chắn sẽ trở thành Thánh thành Hiền.

Ngày nay, nhiều người con than phiền việc Cha Mẹ bất hòa, ly dị. Chuyện này không lạ vì họ không nhận được giáo dục Thánh Hiền. Đến thế hệ chúng ta nếu không tinh ngộ thì đời sau vẫn đi theo lối mòn đó.

Mỗi cá nhân để ứng xử trong mối quan hệ ngũ luân thì cần nhận được “*giáo dục luân lý*” và trong quá trình hoàn thiện bản thân thì cần nhận được “*giáo dục đời sống*”.

Hòa Thượng nói: “***Quy củ của nhà Nho bắt đầu từ lúc tiểu học, cùng tiểu học hiện tại thì không như nhau. Quy củ của nhà Nho là bồi dưỡng đức hạnh từ lúc nhỏ. Trẻ nhỏ biết nghe lời thì dạy chúng giữ quy củ, dưỡng thành thói quen. Trong Lễ Ký có ghi chép rằng dạy cho tiểu học là giáo dục đời sống***”.

“*Giáo dục đời sống*” chính là quét nhà, tưới cây, nấu cơm giặt đồ, giúp ích mọi việc trong gia đình, biết hiếu thân tôn sư và ứng đối đi thưa về trình. Lúc nhỏ chỉ dạy như thế.

Về học thuật, Hòa Thượng nói: “***Lợi dụng sức nhớ của trẻ mạnh mẽ thì dạy chúng học thuộc. Ở trong bất cứ hoàn cảnh nào, khởi tâm động niệm, chúng sẽ nghĩ đến tiêu chuẩn của Cổ Thánh Tiên Hiền***”.

Bản thân chúng tôi chứng kiến khi gọi trẻ hoài mà chúng không thưa thì nhắc “*Cha Mẹ gọi*”, chúng liền nghĩ đến nửa sau của câu thơ là “*trả lời ngay*”. Bảo chúng đi rửa thì chúng nhùng nhằng không đi rửa, chỉ cần nói “*Cha Mẹ bảo*” là chúng biết “*chớ làm biếng*”.

Đúng như Hòa Thượng nói một khi trẻ thuộc lời dạy của Thánh Hiền thì ở bất cứ hoàn cảnh nào chúng cũng nhớ ra. Ví dụ như đi đụng vào góc, đau điếng thì chột nhớ “*Rẽ queo rộng, chớ đụng góc*”.

Hòa Thượng nhấn mạnh: “***Lúc nhỏ học thuộc những thứ cần học thì cả đời không thể quên được. Không luận lúc nào, thời gian nào cũng đều nghĩ đến giáo huấn của Cổ Thánh Tiên Hiền***”.

Vì không được học nên người ta tranh giành kiện tụng đất đai. Nếu được học thì liền biết: “*Tiền của nhẹ oán nào sanh; Lời nhường nhịn tức giận mất.*” Hay có bất hòa anh em thì “*Anh em thuận hiếu trong đó*”.

Người xưa đi học có dụng ý làm sao bồi dưỡng đức hạnh cho thế hệ sau. Do đó, chúng ta cần phải nghiêm túc xem trọng “*giáo dục đời sống*” và áp dụng ngay từ khi trẻ còn nhỏ.

Tuy nhiên, Cha Mẹ hiện đại luôn sợ con mình không bằng người ta, con mình sẽ bị lạc hậu, bị ăn hiếp. Họ muốn con có nhiều kỹ năng để kiếm được nhiều tiền.

Vì vậy, việc giáo dục mà Cha Mẹ dành cho trẻ hoàn toàn là hướng ngoại để học tập. Kết quả là sau khi học tập tốt rồi, chúng rời khỏi Cha Mẹ và bước ra ngoài xã hội mà hoàn toàn thiếu kỹ năng đời sống.

Ở các lớp “*Trải nghiệm sống*”, có lẽ nên đổi tên là lớp “*Giáo dục đời sống*”, nhiều trẻ quét nhà mà không biết cầm chổi, rửa bát thì như thể sắp đập chén bát. Nhìn vào người con thì thấy người mẹ y như vậy.

Thầy Trần Đại Huệ từng chia sẻ việc sinh viên đại học đóng gói quần áo bản vẽ cho Cha Mẹ giặt ủi rồi gửi lại cho chúng. Ngay miền Trung nước ta, có người con đi học nước ngoài cũng làm điều tương tự.

Đúng là làm Cha Mẹ như thế thì quá khổ nhưng họ lại cảm thấy hạnh phúc. Người xưa có câu “*Con nhà tông, không giống lông cũng giống cánh*”. Cho nên con trẻ như vậy là sự truyền thừa của gia đình. Đây là vận nạn không của riêng ai, càng lúc càng nghiêm trọng.

Vì không chú trọng “*giáo dục đời sống*” mà hướng ra bên ngoài để truy cầu học tập, nên Cha Mẹ ngày nay đang phải đối diện với kết quả của mình. Tuy nhiên họ quá tham cầu khi mong con mình phải tốt hay hiểu thảo ngay trong khi mình đã dạy sai con nhiều năm rồi.

Không thể tốt ngay được vì chính Cha Mẹ còn chưa tốt ngay. Hòa Thượng nói mình đã dạy sai con bao nhiêu năm, thì cần ngần ấy thời gian để dạy lại chứ không thể một sớm một chiều.

Hôm qua tôi khuyên một người nên để vợ đi học lái xe phòng khi không làm được việc sẽ có người thay thế. Trong nhà mỗi người phải có kỹ năng đời sống, chứ nước đến chân mới nhảy thì e không kịp.

Cho nên, Hòa Thượng nói: “***Học là việc lớn nhất, là đại sự trong đời sống cho nên người xưa có câu: Sống đến già học đến già. Sinh mạng của chúng ta là ở trong giai đoạn học tập***”.

Quả thật, trong cuộc sống hằng ngày, đôi nhân xử thế tiếp vật, mình còn thiếu sót nhiều thường thức. Hòa Thượng khuyên như: “***Đời sống chính là sự học tập, cả đời này học không hết. Đời đời kiếp kiếp đều không ngừng học tập***”.

Học tập mới giúp chúng ta tiến bộ thành người minh bạch. Nếu không cầu vãng sanh thoát luân hồi thì mỗi người nên mong muốn được học tập để biết cách làm việc, từ đó công hiến sẽ tốt hơn. Vậy thì đời đời kiếp kiếp mới được sống trong môi trường học tập.

Hòa Thượng nói: “***Cổ Thánh Tiên Hiền đích thật có trí tuệ. Nhìn thấy được sâu, được rộng, được xa nên cực lực đề xướng giáo dục. Đem giáo dục xếp lên hàng đầu. Con người có thể không cần ăn, không cần mặc nhưng không thể không có giáo học***”.

Người mà không được tiếp nhận giáo dục thì trở thành người kém khuyết và người được tiếp nhận thì có đầy đủ phẩm chất con người.

Hòa Thượng trích dẫn “***Câu thứ nhất trong Luận Ngữ là Học Nhi Thời Tập Chi, Bất Diệt Duyệt Hồ***” tức là học là sự huân tập. Tập dần thói quen tốt. Việc dạy một đứa nhỏ dưỡng thành một thói quen tốt phải mất một thời gian dài.

Người xưa đưa ra “*giáo dục đời sống, giáo dục nhân luân, giáo dục thiên luân*” rõ ràng. Nếu không học thì chúng ta không hề biết cách làm sao cho đúng, mãi mãi làm sai theo tập khí vọng tưởng của mình.

Cả đời Hòa Thượng chú trọng giáo dục Tịnh Độ, bản thân ngài niệm Phật cầu sanh Tịnh Độ, nhưng ngài lại nhắc rất nhiều đến ba loại giáo dục này. Tuy nhiên, nhiều thế hệ vẫn xem thường việc này.

Con trẻ không được dạy thì không biết làm người con hiếu, có ích cho xã hội. Cần phải dạy kỹ năng làm việc thì chúng mới đem năng lực ấy đi cống hiến. Không lưu tâm đến giáo dục mà chỉ dạy ăn no ngủ kỹ thì khi lớn lên chúng sẽ làm ra toàn thứ hư hại.

Cho nên, chúng tôi thường sách tấn các huynh đệ rằng liệu cách làm của mình có xứng đáng được trả lương không? Mình đang sống nhờ vào lòng thương hại của người khác hay bằng năng lực của mình?

Mỗi người không biết xem trọng giáo dục thế hệ con cháu khiến chúng trở thành gánh nặng cho xã hội thì chúng ta mang một nghiệp quả rất nặng. Ngày nay chúng ta cực lực đề xướng giáo dục chuẩn mực Thánh Hiền là việc làm vô cùng phước báu./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!